

УДК 342.721: 681.3.02

МЕЛЬНИК К.С., здобувач наукового ступеня кандидата юридичних наук,
начальник управління юридичного забезпечення
Державної служби України з питань захисту персональних даних

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ЗМІСТ ТЕРМІНА “ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ”

Анотація. У статті проведено комплексний аналіз терміна “персональні дані” згідно європейським підходом до формування та визначення його правового змісту. Запропоновані оптимальні шляхи його удосконалення в законодавстві України.

Ключові слова: персональні дані, захист персональних даних, ідентифікація, удосконалення законодавства.

Аннотация. В статье проведен комплексный анализ термина “персональные данные” в соответствии с европейским подходом к формированию и определению его правового содержания. Предложены оптимальные пути его усовершенствования в законодательстве Украины.

Ключевые слова: персональные данные, защита персональных данных, идентификация, усовершенствование законодательства.

Summary. The law nature of the term “personal data” according to European way of formation and determination of its law context is analyzed in the article. The optimal ways for improvement of Ukrainian legislation are proposed.

Key words: personal data, personal data protection, identification, improvement of legislation.

Постановка проблеми. Інститут захисту персональних даних пройшов динамічний та тривалий шлях свого становлення, однак є достатньо молодим у правовому значенні. Його формування значною мірою пов'язано з розвитком конституційних прав і свобод людини і громадянина, зокрема з правом особи на недоторканність приватного життя, що є одним із основоположних принципів світових демократій та знайшло своє відображення у багатьох міжнародно-правових актах. Це право як юридична категорія зародилося в США. В англійській мові всі сторони приватного життя позначаються єдиним терміном “privacy” (з англ. – приватне життя, приватність), який не має буквального перекладу українською мовою.

Починаючи з 90-х років ХХ століття в документах Європейського Союзу активно використовується термін “право на захист даних” (з англ. – *right to data protection*). На своєму засіданні 4 липня 1999 року у Кельні Рада Європейського Союзу ухвалила рішення про підготовку проекту Хартії основних прав Європейського Союзу. У зв'язку з цим Робоча група Статті 29 Директиви ЄС 95/46/ЄС, підтримуючи рішення Ради ЄС, ухвалила 7 вересня 1999 року рекомендацію, якою запропонувала включити право на захист персональних даних до європейського “каталогу фундаментальних прав” [1].

Україна, прагнучи дотримуватись європейських стандартів у частині захисту права людини на недоторканність її приватного життя, ратифікувала у 2010 році Конвенцію Ради Європи № 108 про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних 1981 року [2] та Додатковий протокол до неї щодо органів нагляду та трансграничних потоків даних 2001 року [3]. З метою належної імплементації норм зазначених міжнародних договорів цього ж року прийнято Закон України “Про захист персональних даних” від 1 червня 2010 року № 2297-VI [4], який, зокрема, у статті 2 містить визначення терміна “персональні дані”.

Правовий зміст терміна “персональні дані” є вихідним у формуванні підходів щодо законодавчого регулювання захисту персональних даних в Україні відповідно до європейських стандартів. Необхідність комплексного дослідження правової природи терміна “персональні дані” на основі європейського досвіду його формування та визначення й зумовлюють актуальність даного дослідження.

У вітчизняній юридичній літературі дослідженню окремих питань цієї проблематики приділяли увагу такі учені, як О. Баранов, В. Брижко, І. Жиляєв, Є. Захаров, Р. Романов, Ю. Базанов та ін. Розгляд цього питання здійснюється і зарубіжними вченими, як Л. Брейдейс, М. Важорова, Р. Валєєв, І. Вельдер, В. Гаврилов, В. Копилов, М. Рассолов, С. Уоррен та ін. Наукові пошуки з даного питання знаходяться у стадії свого розвитку, що потребує подальших досліджень.

Метою статті є визначення правової природи та змісту терміну “персональні дані” відповідно до європейського підходу формування, а також пошук оптимальних шляхів його удосконалення в законодавстві України.

Виклад основного матеріалу. Ключовим у сфері захисту персональних даних в Україні є термін “персональні дані”, який характеризує названу сферу загалом і є похідним для формування інших концептуальних термінів. Цей термін не тільки надає назву відповідній галузі, а й утворює інші спеціалізовані терміни, такі як: “обробка персональних даних”, “суб’єкт персональних даних”, “згода суб’єкта персональних даних”, “володілець персональних даних”, “розпорядник персональних даних”, “обробка персональних даних”, “знеособлення персональних даних” тощо. Термін “персональні дані” має вкрай важливе значення для суб’єктів відносин, пов’язаних із персональними даними, зокрема для кваліфікації, які саме персональні дані, що обробляються, потребують захисту. Саме цим обумовлюється необхідність чіткого законодавчого визначення терміна “персональні дані” в українському законодавстві. Оскільки Україна прагне дотримуватись найкращих європейських підходів та практик у побудові дієвої системи захисту персональних даних, варто звернути увагу на європейський досвід формування та визначення терміна “персональні дані”.

Європейська юридична теорія та практика виробила достатньо узагальнене юридичне визначення поняття “персональні дані”.

Конвенція Ради Європи № 108 про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних 1981 року визначає персональні дані як *будь-яку інформацію, яка стосується конкретно визначеної особи або особи, що може бути конкретно визначеною*.

Відповідно до статті 2 Директиви Європейського Парламенту і Ради № 95/46/ЄС про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних 1995 року (далі – Директива № 95/46/ЄС) [5] “персональні дані” означають *будь-яку інформацію, що стосується встановленої фізичної особи чи фізичної особи, яку можна встановити* (“суб’єкт даних”); особою, яку можна встановити, є така, яку може бути встановлено прямо чи непрямо, зокрема, за допомогою ідентифікаційного коду або одного чи більше факторів, притаманних фізичним, фізіологічним, розумовим, економічним, культурним чи соціальним аспектам її особистості.

Більш змістовно термін “персональні дані” розкривається в документах Європейського Союзу та Ради Європи рекомендаційно-роз’яснювального характеру. Так, у Повідомленні Європейської комісії від 4 листопада 2010 року № COM (2010) 609 Європарламенту, Раді ЄС, Економічно-соціальному комітету та Комітету регіонів ЄС “Комплексний підхід до захисту персональних даних в Європейському Союзі” [6]

зазначено, що термін “персональні дані” має на меті охопити всю інформацію, пов’язану з ідентифікацією або можливістю ідентифікувати особу прямо чи не прямо. З метою встановлення, чи особа може бути ідентифікована, мають враховуватися *всі засоби, якими може скористатися володілець персональних даних або будь-яка інша особа для ідентифікації згаданої людини.*

У свою чергу, варто звернути увагу на рекомендацію Комітету міністрів Ради Європи державам-членам № СМ/Рес (2010) щодо захисту осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних у контексті їх профілювання [7, с. 42-51]. Відповідно до пункту 1 Додатка до зазначеної рекомендації *особа не вважається такою, що підлягає ідентифікації, якщо ідентифікація вимагає необґрунтованих часу та зусиль.*

Отже, термін “персональні дані” повинен охоплювати всю інформацію про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути ідентифікована у будь-який можливий спосіб. Для визначення факту ідентифікації особи необхідно враховувати всі можливі засоби для ідентифікації вказаної особи. Такий широкий підхід до визначення персональних даних надає змогу досягти достатньої гнучкості, що дозволяє використовувати вказаний термін у різноманітних ситуаціях, які існують або можуть виникнути у майбутньому. Проте, якщо ідентифікувати фізичну особу неможливо або ідентифікація особи вимагає необґрунтованих часу та зусиль, рекомендується не відносити інформацію до категорії персональних даних.

Наведене вище визначення персональних даних у статті 2 Директиви № 95/46/ЄС відображає намір європейського законодавця надати якомога більш широкі правові можливості його застосування. У початковій пропозиції Європейської комісії, що передувала ухваленню Директиви № 95/46/ЄС, зазначається, що, *як і в Конвенції 108, широке визначення прийнято з метою охопити всю інформацію, яка може бути пов’язана з людиною* [8]. У подальшому Європейська комісія у оновленій пропозиції зазначає, що *зміни до пропозиції враховують бажання парламенту дати якомога більш загальне визначення терміна “персональні дані”, з тим щоб включити всю інформацію, яка стосується особи, яку можна ідентифікувати* [9].

Досить детальний аналіз терміна “персональні дані” міститься у Висновку Робочої групи із захисту даних, утвореної відповідно до статті 29 Директиви № 95/46/ЄС, № 4/2007 (WP 136) від 20 червня 2007 року щодо концепції персональних даних (далі – Висновок WP 136) [10, с. 515-541]. У Висновку WP 136 наведений аналіз терміну “персональні дані”, визначеного статтею 2 Директиви № 95/46/ЄС. Експерти Робочої групи при ґрунтовному аналізі терміна “персональні дані” виходили з наступних міркувань:

- кінцевою метою застосування правил, що містяться в Директиві № 95/46/ЄС, є захист основоположних прав і свобод фізичних осіб, зокрема права на недоторканність приватного життя людині в контексті обробки її персональних даних;

- сфера застосування Директиви № 95/46/ЄС включає ряд заходів, а її текст є “гнучким” для забезпечення належного правового реагування на різні життєво важливі обставини;

- сфера застосування Директиви № 95/46/ЄС має чіткі рамки та обмеження, які необхідно враховувати в процесі аналізу;

- слід уникати надмірного обмеження тлумачення терміна “персональні дані”.

Термін “персональні дані”, на думку експертів Робочої групи, варто поділити на 4 основні змістовні блоки, кожен з яких несе в собі певний правовий зміст. У поєднанні ці змістовні блоки утворюють термін “персональні дані” та визначають, чи слід вважати певну інформацію “персональними даними”.

Блок 1 – “Будь-яка інформація”.

Перший блок передбачає широке тлумачення поняття, незважаючи на природу чи зміст інформації і технічний формат, в якому вона представлена. Це означає, що як об’єктивна, так і суб’єктивна інформація про особу у будь-якому обсязі може вважатися “персональними даними” незалежно від технічного носія, на якому вона зберігається. У висновку також обговорюються біометричні дані та юридичні відмінності разом з прикладами, з яких вони можуть бути взяті.

З точки зору природи інформації поняття персональних даних включає в себе будь-які формулювання про людину. Воно охоплює “об’єктивну” інформацію, таку як вміст речовин у крові. Вона також включає “суб’єктивну” інформацію – думки чи оцінки. Останній вид формулювань складає значну частку обробки персональних даних в таких сферах, як банківська справа для оцінки надійності позичальників (“Тит – надійний позичальник”), страхування (“Тит начебто не помре скоро”) або зайнятість (“Тит – гарний працівник і гідний підвищення”). Для того щоб інформацію віднести до категорії “персональних даних”, немає необхідності у перевірці її достовірності. Насправді, правила захисту даних уже передбачають, що інформація може бути недостовірною, і надають суб’єкту персональних даних право на доступ до цієї інформації і оскарження її недостовірності через відповідні засоби правового захисту, такі як механізми оскарження в суді.

З точки зору змісту інформації поняття персональних даних включає дані, які містять будь-яку інформацію. Це стосується як “конфіденційної інформації про особу”, так і “відкритої” інформації. Термін “персональні дані” включає інформацію, яка стосується приватного життя людини “в буквальному значенні слова”, а також інформацію про всі види діяльності, що здійснюються особою, як, наприклад, робочі відносини або економічна чи соціальна поведінка людини. Тому термін включає в себе інформацію про осіб незалежно від їх положень або можливостей (як споживача, пацієнта, найманого робітника, клієнта і т.д.).

Приклад № 1: Професійні звички та практика. Інформація, що міститься у рецепті на ліки (наприклад, ідентифікаційний номер препарату, назва препарату, дія ліків, виробник, ціна продажу, перше або подальше отримання ліків за одним рецептом, показання до застосування препарату, можливість заміни, ім’я та прізвище особи, яка виписала рецепт, його номер телефону тощо), незалежно від того, чи індивідуальна форма рецепта, чи він виписаний “за зразком”, може розглядатися як персональні дані про лікаря, який приписав дані ліки, навіть якщо пацієнт анонімний. Таким чином, надання інформації про рецепти, виписані ідентифікованими лікарями або лікарями, яких можна ідентифікувати, виробникам рецептурних препаратів, слід вважати передачею персональних даних третій особі.

Враховуючи формат інформації або носій, на якому ця інформація міститься, поняття персональних даних включає інформацію, доступну в будь-якій формі – наприклад, символічну, цифрову, графічну, фотографічну або акустичну. Воно включає інформацію на папері, а також інформацію, що зберігається в пам’яті комп’ютера у вигляді двійкового коду або, наприклад, на відеоплівці. Це є логічним наслідком охоплення автоматичної обробки персональних даних сферою її дії. Зокрема, дані про звук і зображення кваліфікуються як персональні дані з цієї точки зору, оскільки вони можуть представляти інформацію про особу. З іншого боку, інформація, що міститься в структурованій базі даних або файлі, не обов’язково має вважатися персональними даними. Крім того, інформація, що міститься у вигляді вільного тексту в електронному

документі, може бути віднесена до персональних даних за умови дотримання інших критеріїв у визначенні персональних даних.

Приклад № 2: Телефонний банкінг. В телефонному банкінгу, якщо голос клієнта, який дає вказівки банку, записується на плівку, ці записані вказівки повинні вважатися персональними даними.

Приклад № 3: Відеоспостереження. Зображення осіб, зафіксовані системою відеоспостереження, можуть бути персональними даними за умови, що осіб на плівці можна впізнати.

Приклад № 4: Дитячий малюнок. В результаті нейро-психіатричної експертизи, проведеної на дівчині в контексті судового розгляду по справі щодо її опіки, був представлений малюнок, зроблений нею, що характеризує її сім'ю. Малюнок містив інформацію про настрій дівчини і про те, що вона думає про членів своєї сім'ї. По суті, малюнок може вважатися “персональними даними”. Він дійсно розкриватиме інформацію про дитину (стан її здоров'я з психіатричної точки зору), а також про, наприклад, поведінку батька або матері. Внаслідок цього батьки можуть скористатися своїм правом доступу до цієї специфічної інформації.

Окремо необхідно розглянути біометричні дані. Ці дані можуть бути визначені як біологічні властивості, фізіологічні характеристики, життєві риси або повторювані дії, які є унікальними для даної людини і вимірюваними, навіть якщо шаблони, які використовуються на практиці для їх технічного вимірювання, містять певний ступінь ймовірності. Типовими прикладами таких біометричних даних є відбитки пальців, зображення сітківки ока, структури обличчя, голос, а також геометрія руки, конфігурація вен або навіть деякі глибоко вкорінені навички або інші характеристики поведінки (такі, як власноручний підпис, натиснення клавіш, певна хода або манера мовлення і т.д.). Особливістю біометричних даних є те, що вони можуть вважатися як змістом інформації про конкретну особу (“Тит має ці відбитки пальців”), так і елементом для встановлення зв'язку між частиною інформації та особою (“до цього об'єкта торкалася якась особа, залишивши відбитки пальців, і ці відбитки пальців належать Титу; таким чином, до цього об'єкта торкався Тит”). Завдяки їх унікальному зв'язку з конкретною особою, біометричні дані можуть використовуватися для ідентифікації особи. Двоїтий характер цих даних проявляється також і у випадку з даними ДНК, які містять інформацію про людське тіло і надають можливість конкретно ідентифікувати особу. Зразки людської тканини (наприклад, зразки крові) є джерелами вилучених біометричних даних, але самі по собі вони не є біометричними даними (як, наприклад, зразок для відбитків пальців є біометричними даними, але самі пальці – ні). Тому вилучення інформації зі зразків є збором персональних даних. Збір, зберігання і використання зразків тканини самі по собі можуть бути предметом окремого правового регулювання [11].

Блок 2 – “що стосується”.

Зазначений блок відіграє важливу роль у визначенні субстантивного обсягу поняття, особливо стосовно об'єктів та нових технологій. У Висновку WP 136 зазначаються три альтернативні елементи, тобто зміст або мета, або результат для визначення чи “стосується” інформація окремої особи. Зазначене також охоплює інформацію, яка може мати явний вплив на те, як відбувається оцінювання або обробка даних людини.

Загалом, інформація може вважатися такою, що “стосується” особи, якщо вона про цю людину. У багатьох випадках цей зв'язок можна легко встановити. Наприклад, дані, зареєстровані в особовій справі людини у відділі кадрів юридичної особи, явно “стосуються” цієї людини як працівника. Такими ж є дані за результатами медичного

обстеження пацієнта, що містяться в його медичній картці, або відеозображення людини, зняте під час відеоінтерв'ю з цією людиною. Можна навести ще ряд інших ситуацій, хоча, в них не завжди так очевидно, як у попередніх випадках, вдається визначити, що інформація “стосується” людини. У деяких випадках інформація, що передається за допомогою даних, стосується, насамперед об'єктів, а не окремих осіб. Такі об'єкти, як правило, належать якійсь особі, можуть бути предметом особливого впливу з боку або у відношенні осіб та можуть знаходитися у фізичній або географічній близькості з особами або з іншими об'єктами. В такому випадку лише опосередковано можна вважати, що інформація стосується тих осіб або тих об'єктів.

Приклад № 5: вартість будинку. Вартість конкретного будинку – це інформація про об'єкт. Правила захисту даних однозначно не застосовуються, якщо ця інформація буде використовуватися виключно для демонстрації рівня цін на нерухомість в певному районі. Тим не менш, за певних обставин така інформація повинна також розглядатися як персональні дані. Дійсно, будинок є майном власника і тому може використовуватися для визначення, наприклад, обсягу зобов'язань цієї людини по сплаті певних податків. У цьому контексті, безсумнівно, така інформація повинна вважатися персональними даними.

З огляду на вищезазначені випадки і за аналогією необхідно зазначити, що для того, щоб можна було вважати, що дані “стосуються” фізичної особи, має бути присутній елемент “змісту” або елемент “цілі”, або елемент “результату”.

Елемент “змісту” присутній в тих випадках, коли – відповідно до найбільш очевидного і загального розуміння в суспільстві слова “стосується” – інформація надається про конкретну людину, незалежно від цілей контролера даних (володільця персональних даних) або третіх осіб, або впливу цієї інформації на суб'єкта персональних даних. Інформація “стосується” людини, якщо вона є даними про цю людину, і це має оцінюватися у світлі всіх обставин справи. Наприклад, результати медичних аналізів безпосередньо стосуються пацієнта або інформація, що міститься у файлі певного клієнта якоїсь компанії, безпосередньо стосується цього клієнта.

Таким же чином елемент “цілі” може обумовлювати той факт, що інформація “стосується” певної людини. Можна вважати, що елемент “цілі” існує, якщо дані використовуються або можуть бути використані з урахуванням всіх обставин певної справи, для оцінки, певного ставлення або впливу на стан чи поведінку людини.

Третій вид “відношення” до конкретних осіб виникає за наявності елементу “результату”. Незважаючи на відсутність елементу “зміст” або “цілі”, можна вважати, що дані “стосуються” особи, коли їх використання може вплинути на права та інтереси певної особи з урахуванням усіх обставин певного випадку. Слід зазначити, що потенційний результат не обов'язково повинен чинити великий вплив. Достатньо, щоб інші особи могли ставитися по-іншому до конкретної особи в результаті обробки таких даних.

Ці три елементи (зміст, ціль, результат) повинні розглядатися як альтернативні (взаємовиключні) умови, а не в сукупності. Зокрема, якщо присутній елемент змісту, для того, щоб вважати, що інформація стосується особи, немає ніякої необхідності для присутності інших елементів. Наслідком цього є те, що одна й та сама інформація може стосуватися різних осіб одночасно залежно від того, який елемент присутній у відношенні до кожної з осіб.

Блок 3 – “фізична особа”.

Персональні дані стосуються лише живих людей. Право на захист персональних даних у цьому сенсі – універсальне право, яке не обмежується лише громадянами певної країни. Поняття фізичної особи зазначено у статті 6 Загальної декларації прав людини, відповідно до якої *кожен має право на визнання будь-де своєї правосуб'єктності* [12].

Законодавство різних держав (у тому числі і в Україні), зазвичай у царині цивільного права, більш точно окреслює поняття людини. Під цим поняттям розуміється здатність бути суб'єктом правовідносин, починаючи від народження особи і закінчуючи її смертю. Тому, в принципі, персональні дані – це дані, що стосуються ідентифікованих живих людей або які можуть бути ідентифіковані. Зазначене порушує низку інших питань в контексті цього аналізу.

Дані про померлих осіб. Інформація стосовно померлих людей в принципі не повинна вважатися персональними даними, оскільки померлі більше не є фізичними особами в сенсі цивільного права. Тим не менше, дані про покійних можуть опосередковано захищатися у певних випадках. З одного боку, контролер даних (володілець персональних даних) може не бути в змозі встановити, чи особа, до якої мають відношення дані, жива або вже померла. Або навіть якщо контролер даних зможе це зробити, інформація про померлих може оброблятися в такому ж режимі, як інформація про живих.

З іншого боку, інформація про померлих осіб може також стосуватися живих осіб, наприклад, інформація про те, що покійна Марія страждала на гемофілію, свідчить про те, що її син Джон також страждає на цю саму хворобу, адже вона пов'язана із генами, що знаходяться у Х-хромосомі. Таким чином, у деяких випадках інформація, що є даними про померлих осіб, може вважатися такою, що одночасно стосується і живих осіб та становить персональні дані. Отже, дані померлих можуть опосередковано підпадати під правила захисту даних.

Ненароджені діти. Міра, в якій правила захисту даних можуть застосовуватися до народження дитини, залежить від загальної позиції національних систем права стосовно захисту ненароджених дітей. Для того щоб, наприклад, врахувати права спадщини, деякі держави визнають принцип, що діти, котрі зачаті, але ще не народжені, вважаються такими, що начебто народилися, коли справа стосується вигод (і таким чином можуть отримати спадщину або прийняти пожертву), за умови, що вони зможуть бути успішно народжені. В інших державах спеціальний захист надається конкретними правовими нормами також з дотриманням цієї ж умови. Щоб визначити, чи положення національного законодавства про захист даних також захищають інформацію про ненароджених дітей, потрібно брати до уваги цей загальний підхід, разом з думкою, що призначення правил захисту даних – захищати дані про особу.

Юридичні особи. Оскільки визначення персональних даних стосується людей, тобто фізичних осіб, інформація стосовно юридичних осіб у принципі не розглядається як персональні дані. Однак, за цілого ряду обставин певні правила захисту персональних даних можуть все одно опосередковано застосовуватися до інформації стосовно юридичних осіб, наприклад, у контексті їх засновників, директорів тощо.

Блок 4 – “ідентифікована або яку можна ідентифікувати”.

В даному блоці зосереджується увага європейських експертів на умовах, за яких індивідуум повинен вважатися *таким, що може бути ідентифікований*, і особливо на засобах, які ймовірно в розумній мірі будуть використані контролером даних або будь-якою іншою особою для ідентифікації цієї особи. Конкретний контекст окремого випадку відіграє важливу роль у цьому аналізі. Висновок WP 136 також зачіпає проблему “псевдонімізованих даних” та використання “даних, закодованих ключем” у статичних та фармацевтичних дослідженнях.

Загальне правило зводиться до того, що фізична особа може бути “прямо” або “опосередковано” ідентифікована. Загалом, фізична особа може вважатися “ідентифікованою”, якщо в групі осіб вона “виділяється” з-поміж інших членів групи.

Відповідно, фізична особа є такою, яка “може бути ідентифікована”, якщо, незважаючи на те, що її ще не було ідентифіковано, це можливо зробити.

Додаткове роз’яснення з цього питання міститься в повідомленні Європейської комісії СОМ (92) 422 [13]. У повідомленні зазначається, що *людина може бути ідентифікована прямо за допомогою імені або опосередковано за допомогою номера телефону, номера автомобіля, номера соціального страхування, номера паспорта або поєднання важливих критеріїв, які дозволяють йому бути визнаним шляхом звуження групи, до якої він належить (вік, рід занять, місце проживання і т.д.)*. Зазначене свідчить, що достатній ступінь деяких ідентифікаторів для досягнення ідентифікації людини залежить від контексту конкретної ситуації. Дуже поширеного імені та/або прізвища може бути недостатньо, щоб ідентифікувати особу, тобто виділити когось з усього населення країни. Проте, цього може бути достатньо для ідентифікації, наприклад, учня в класі. Навіть допоміжна інформація, наприклад, “людина в чорному костюмі” може ідентифікувати когось з перехожих, що стоять на світлофорі. Таким чином, питання про те, чи може бути ідентифікована особа, якої стосується певна інформація чи ні, залежить від обставин ситуації.

Запропонований європейський підхід до визначення терміна “персональні дані” є досить конструктивним. У цілому ж запропоноване українським законодавцем визначення терміна “персональні дані” у статті 2 Закону України “Про захист персональних даних” (“персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована”) змістовно відповідає зазначеним термінам, визначеним у Конвенції Ради Європи № 108 про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних та в Директиві 95/46/ЄС. Проте, на думку автора статті, визначення терміна “персональні дані” в Законі України “Про захист персональних даних” потребує стилістичного доопрацювання.

Висновки.

Комплексний аналіз терміна “персональні дані” згідно з європейським підходом до формування та визначення його правового змісту свідчить про необхідність запровадження на рівні національного законодавства якомога більш загального його визначення, з тим щоб охопити всю інформацію, яка стосується фізичної особи, яку можна прямо або опосередковано ідентифікувати.

Термін “персональні дані”, визначений в українському законодавстві, змістовно відповідає європейському підходу до його визначення, проте потребує стилістичного перегляду з метою чіткого визначення його складових у контексті прямої або опосередкованої ідентифікації фізичної особи.

З огляду на зазначене пропонується викласти абзац десятий статті 2 Закону України “Про захист персональних даних” у такій редакції: *персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка може бути конкретно ідентифікована або ідентифікована у будь-який можливий спосіб*.

Варто зазначити, що даний термін потребує перегляду й у інших законах та підзаконних актах, які прямо чи опосередковано регулюють питання захисту персональних даних.

Використана література

1. Recommendation 4/99 on the inclusion of the fundamental right to data protection in the European catalogue of fundamental rights adopted on 7 September 1999. – The Working Party on the Protection of Individuals with regard to the Processing of Personal Data. – Brussels, 1999. – Режим доступу : [//www.ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/1999/wp26en.pdf](http://www.ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/1999/wp26en.pdf)

2. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних // Офіційний вісник України. – 2011. – № 1. – С. 701.

3. Додатковий протокол до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних щодо органів нагляду та транскордонних потоків даних // Офіційний вісник України. – 2011. – № 1. – С. 708.

4. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.10 р. № 2297-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 49. – С. 199.

5. Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних : Директива Європейського парламенту і Ради № 95/46/ЄС. – Режим доступу : [//www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242](http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242)

6. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the regions “A comprehensive approach on personal data protection in the European Union”. – Режим доступу : [//www.ec.europa.eu/health/data_collection/docs/com_2010_0609_en.pdf](http://www.ec.europa.eu/health/data_collection/docs/com_2010_0609_en.pdf)

7. Захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних в контексті їх профілювання : Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-членам № CM/Rec (2010) / Мервінський О.І., Козак В.Ф., Мельник К.С. – (Захист персональних даних : міжнародні стандарти : збірник нормативно-правових документів). – К. : Видавництво Подоліна І.В., 2013. – 812 с.

8. Commission Communication COM (90) 314 on the protection of individuals in relation to the processing of personal data in the Community and information security. Proposal for a Council Directive concerning the protection of individuals in relation to the processing of personal data. – Режим доступу : [//www.aei.pitt.edu/3768/1/3768.pdf](http://www.aei.pitt.edu/3768/1/3768.pdf)

9. Commission Communication COM (92) 422: Amended Proposal for a Council Directive on the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of Such Data. – Режим доступу : [//www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:311:0030:0061:EN:PDF](http://www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:311:0030:0061:EN:PDF)

10. Про концепції персональних даних : Висновок Робочої групи із захисту даних, утвореної відповідно до статті 29 Директиви 95/46/ЄС (WP 136) від 20.06.07 р. / О.І. Мервінський, В.Ф. Козак, К.С. Мельник – (Захист персональних даних : міжнародні стандарти : збірник нормативно-правових документів). – К. : Видавництво Подоліна І.В., 2013. – 812 с.

11. Про дослідження біологічних матеріалів людського походження : Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи державам-членам № Rec (2006) 4. – Режим доступу : [//www.wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=977859](http://www.wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=977859)

12. Загальна декларація прав людини. – Режим доступу : [//www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015](http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015)

13. Commission Communication COM (92) 422 : Amended Proposal for a Council Directive on the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of Such Data.. – Режим доступу : [//www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:311:0030:0061:EN:PDF](http://www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:311:0030:0061:EN:PDF)

~~~~~ * * * ~~~~~